

Κείμενο 1**Για μια παγκοσμιοποίηση χωρίς αποκλεισμούς**

Εισαγωγικό σημείωμα: Το κείμενο που ακολουθεί εκφώνησε ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ στις 16/06/18.

Πριν από τρία χρόνια, οι παγκόσμιοι ηγέτες ενέκριναν ομόφωνα την Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Για τη διαπραγμάτευση του πλαισίου για ένα καλύτερο μέλλον, και των 17 στόχων για την αειφόρο ανάπτυξη, χρειάστηκαν τρία χρόνια, εκατοντάδες συναντήσεις, χιλιάδες έγγραφα και εκατομμύρια άνθρωποι. Αυτό ήταν το εύκολο κομμάτι. Το δύσκολο κομμάτι βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη: πρέπει να κάνουμε αυτό το σχέδιο πραγματικότητα.

Οι στόχοι εγκρίθηκαν με δικαιολογημένο ενθουσιασμό. Καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα, από την ενέργεια έως την εκπαίδευση και από την αστικοποίηση έως την καινοτομία, προσφέρουν έναν ολιστικό χάρτη πορείας για την αντιμετώπιση των προκλήσεων του κόσμου. Στο τρίτο πλέον έτος της εφαρμογής τους, η δυναμική βρίσκεται ακόμη με το μέρος μας. Πολλές χώρες ευθυγραμμίζουν τις πολιτικές και τους προϋπολογισμούς τους με τους στόχους. Όλο και περισσότερες επιχειρήσεις επενδύουν σε νέες τεχνολογίες, ανοίγοντας νέες αγορές και οικοδομώντας μια βιώσιμη οικονομία του 21ου αιώνα, χωρίς αποκλεισμούς. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών βασίζονται στους παγκόσμιους στόχους για να προωθήσουν σημαντικές τοπικές αλλαγές. Ταυτόχρονα, ωστόσο, η πρόοδος είναι πολύ αργή για την επίτευξη των στόχων μέχρι το 2030. Οι ένοπλες συγκρούσεις και οι ανθρωπιστικές κρίσεις του κόσμου μάς αποπροσανατολίζουν. Η δράση σε τρεις συγκεκριμένους τομείς είναι ιδιαίτερα επείγουσα.

Ο πρώτος είναι η κλιματική αλλαγή. Τα εννέα πιο θερμά χρόνια της υφηλίου έχουν όλα σημειωθεί από το 2005 και έπειτα. Πέρυσι, το ποσό των καταστροφών που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή έφτασε το νέο ρεκόρ των 320 δισ. δολ. Χρειαζόμαστε μεγαλύτερη φιλοδοξία στις δράσεις μας, συμπεριλαμβανομένης και της μείωσης των εκπομπών ρύπανσης κατά 25% μέχρι το 2020.

Δεύτερον, όπως και οι παγκόσμιες θερμοκρασίες, έτσι και η ανισότητα συνεχίζει να αυξάνεται. Η παγκοσμιοποίηση έχει φέρει αξιοσημείωτα πλεονεκτήματα -αυξημένο πλούτο, μια ισχυρή παγκόσμια μεσαία τάξη, σημαντική μείωση της φτώχειας. Ωστόσο, πάνω από 800 εκατ. άνθρωποι εξακολουθούν να ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Και πολλοί άνθρωποι, τομείς και περιφέρειες αισθάνονται ότι μένουν πίσω, ανίκανοι να συμμετάσχουν στην ορατή ευημερία της παγκοσμιοποίησης. Αυτό, με τη σειρά του, υπονομεύει την κοινωνική συνοχή και αυξάνει την ελκυστικότητα των λαϊκιστών και των ξενόφοβων.

Τρίτον, δεν θα καταπολεμήσουμε την ανισότητα και την κλιματική αλλαγή, ούτε θα επιτύχουμε κανέναν από τους κοινούς στόχους μας, χωρίς να ενδυναμώσουμε τις γυναίκες και τα κορίτσια του κόσμου. Οι διακρίσεις λόγω φύλου επιμένουν. Η αντιπροσώπευση στην πολιτική ζωή και στον επιχειρηματικό κόσμο αυξάνεται, αλλά με αργό ρυθμό. Μέσα στα ίδια τους τα νοικοκυριά, οι γυναίκες φωνές συχνά καταπνίγονται.

Σήμερα κιόλας, πρέπει να εξετάσουμε μακροσκοπικά τα θέματα που μας αφορούν. Η τεχνολογική καινοτομία παρέχει απαντήσεις σε πολλές πιεστικές προκλήσεις. Ωστόσο, οι εξελίξεις που αφορούν την τεχνητή νοημοσύνη, τη γενετική μηχανική και τον κυβερνοχώρο έχουν και σκοτεινές πλευρές. Θα οδηγήσουν σε αναταραχές στις αγορές εργασίας, στην παγκόσμια ασφάλεια και στην ευρύτερη κοινωνία. Πρέπει να εργαστούμε σε διάφορους τομείς και να εξασφαλίσουμε πως τα οφέλη της Τέταρτης Βιομηχανικής Επανάστασης τα απολαμβάνουν όλοι.

Οι στόχοι για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι το μονοπάτι που μας οδηγεί σε ένα κόσμο δικαιότερο, πιο ειρηνικό και ευημερούντα, και σε έναν υγιή πλανήτη. Είναι επίσης μια πρόσκληση για αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Δεν υπάρχει μεγαλύτερο καθήκον από το να επενδύσουμε στην ευημερία των νέων. Είμαι αποφασισμένος να διασφαλίσω πως ένας αποτελεσματικός και μεταρρυθμισμένος ΟΗΕ θα καταφέρει να επιτρέψει στους ανθρώπους παντού, του σήμερα και του αύριο, να ανταποκριθούν στις ανάγκες τους και να υλοποιήσουν τις προσδοκίες τους.

Αντόνιο Γκουτιέρρες, Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ

Κείμενο 2

Η παγκοσμιοποίηση δημιουργεί και διακινεί ευρέως (χάρη στην τεχνολογική υποδομή και την πληροφοριακή της σύσταση) τα δεδομένα της διαφοράς. Σύμφωνα με έρευνα του Globalissues, που δημοσιεύτηκε το 2010, ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση, ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι πεθαίνουν από πείνα και ένα δισεκατομμύριο εξακόσια εκατομμύρια

άνθρωποι ζουν χωρίς ηλεκτρισμό. Τα ηθικά ερωτήματα που προκύπτουν φυσικά και κατανοούν αστεία: να ελπίζει κανείς ότι το αγράμματο δισεκατομμύριο είναι επίσης εκείνο που λιμοκτονεί ή θα ήταν πιο ανθρωπιστικό να ελπίζει κανείς πως άλλοι είναι οι αγράμματοι και άλλοι αυτοί που πεθαίνουν από την πείνα;

Έως το 2008, όταν η παγκοσμιοποίηση εκδηλώθηκε ως παγκόσμια οικονομική κρίση, οι απόψεις για το αν η παγκοσμιοποίηση διευρύνει τις οικονομικές ανισότητες δίσταντο, συνδεόμενες συχνά με τον τρόπο συλλογής των δεδομένων, αλλά και με την ερμηνεία των στατιστικών στοιχείων. Σε κάθε περίπτωση, είναι πια προφανές ότι δεν έχει επιτευχθεί μια οικονομική ομοιογένεια. Σε αντίθεση λοιπόν με επιχειρήματα που ταυτίζουν την παγκοσμιοποίηση με έναν ομοιογενή πολιτισμικό χώρο, η ύπαρξη συντριπτικών κοινωνικών ανισοτήτων επιτρέπει την ταύτιση της παγκοσμιοποίησης με ένα ετερογενή οικονομικό χώρο. Οι εκθέσεις τέχνης, τα μουσεία και οι γκαλερί μας δίνουν μια μάζα πολιτισμικής ομοιογένειας που είναι ασήμαντη μπροστά στα εκατομμύρια των ανθρώπων που εκτίθενται καθημερινά στα δεινά των οικονομικών ασυμμετριών.

Αντζελα Δημητρακάκη, Τέχνη και παγκοσμιοποίηση, Βιβλιοπωλείον της Εστίας

Κείμενο 3

Κακή εποχή για τη Νεολαία

Εισαγωγικό σημείωμα: Το ποίημα ανήκει σε μία σειρά κειμένων που έγραψε ο Μπρεχτ (1898-1956) για παιδιά και εφήβους. Στο ποίημα του τα παιδιά δέχονται από την εκπαίδευση και την κοινωνία μια ανεπίτρεπτη και σκιώδη ταξική προπαγάνδα, με πρότυπα ήρωες που εξυμνούν τις καπιταλιστικές αξίες (πόλεμος, χρήμα, κομπίνες κτλ).

Αντί στο δάσος να παίζει με τους συνομηλικούς του
Κάθεται ο μικρότερός μου γιος σκυμμένος πάνω απ' τα βιβλία
Και πιο πολύ του αρέσει να διαβάζει
Για τις κομπίνες των λεφτάδων
Και τις σφαγές των στρατηγών.
Καθώς διαβάζει τη φράση, ότι οι νόμοι μας
Εξίσου απαγορεύουν σε φτωχούς και πλούσιους κάτω
από τα γεφύρια να κοιμούνται
Ακούω το ευτυχισμένο του γέλιο.
Όταν ανακαλύπτει ότι ενός βιβλίου ο συγγραφέας
πουλημένος είναι
Το νεαρό το μέτωπο φωτίζεται. Απ' τη μεριά μου
Το επιδοκιμάζω, κι όμως θα 'θελα να μπορούσα
Μια εποχή κατάλληλη για τη νεολαία να του προσφέρω
Που σ' αυτήν στο δάσος θα πήγαινε να παίζει με τους συνομηλικούς του.

Bertolt Brecht, Ποιήματα, Σύγχρονη Εποχή 1987 (μετάφραση: Νάντια Βαλαβάνη)

Θέμα Α

1. Να αποδώσετε περιληπτικά σε 60-80 λέξεις τις δράσεις που προτείνει ο ομιλητής στο Κείμενο 1 προκειμένου να επιτευχθεί η ατζέντα για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο.

Μονάδες 15

Θέμα Β

1. Να χαρακτηρίσετε με Σωστό ή Λάθος κάθε μία από τις ακόλουθες κρίσεις, ανάλογα με τον αν ανταποκρίνονται ή όχι στο περιεχόμενο των Κειμένων 1 και 2. Να τεκμηριώσετε τις επιλογές σας.
α) Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, μεμονωμένοι άνθρωποι και ομάδες ανθρώπων νιώθουν ότι δεν έχουν μερίδιο στην ευημερία που εμφανώς αυτή προσφέρει σε άλλους. (Κείμενο 1)
β) Η τεχνολογική πρόοδος θα διαταράξει μεταξύ άλλων και την κοινωνία. (Κείμενο 1)
γ) Η μείωση των ρύπων δεν βοηθά να αναστρέψουμε την κλιματική αλλαγή. (Κείμενο 1)
δ) Η τέχνη σήμερα αποδεικνύει ότι οι σύγχρονες κοινωνίες είναι πολιτισμικά ομοιογενείς. (Κείμενο 2)
ε) Η οικονομική ομοιογένεια έχει επιτευχθεί χάρη στην παγκοσμιοποίηση. (Κείμενο 2)

Μονάδες 10

2. Στο Κείμενο 1 γίνεται συχνή χρήση i) του α' προσώπου καθώς και ii) εκφράσεων που δηλώνουν πρόθεση/υποχρέωση. Να εντοπίσετε από ένα παράδειγμα για κάθε έναν από αυτούς τους κειμενικούς δείκτες και να ερμηνεύσετε τις επιλογές αυτές, λαμβάνοντας υπόψη το είδος του κειμένου και τον σκοπό για τον οποίο γράφτηκε.

Μονάδες 5

3. Πώς οργανώνεται (δομή και τρόποι ανάπτυξης) η 4^η παράγραφος του Κειμένου 1; Πώς εξυπηρετεί η οργάνωση αυτή τον στόχο του συντάκτη;

Μονάδες 5

4. Η συντάκτρια του Κειμένου 2 στην 1^η παράγραφο του Κειμένου της δείχνει βέβαιη για τις απόψεις που εκφράζει. Εντοπίστε τρεις κειμενικούς δείκτες που το αποδεικνύουν και αιτιολογήστε την επιλογή σας. Εσάς ως αναγνώστη / αναγνώστρια σας πειθεί;

Μονάδες 10

5. Βρείτε το είδος του συλλογισμού (παραγωγή-επαγωγή) που προκύπτει από το επιχειρήμα του ομιλητή στο Κείμενο 1 και να τον αξιολογήσετε:

<i>1^η προκείμενη</i>	<i>Η καταπολέμηση της ανισότητας και της κλιματικής αλλαγής χρειάζεται όλες τις φωνές.</i>
<i>2^η προκείμενη</i>	<i>Οι διακρίσεις λόγω φύλου επιμένουν.</i>
<i>3^η προκείμενη</i>	<i>Μέσα στα ίδια τους τα νοικοκυριά, οι γυναικείες φωνές συχνά καταπνίγονται.</i>
<i>4^η προκείμενη</i>	<i>Η αντιπροσώπευση των γυναικών στην πολιτική ζωή και στον επιχειρηματικό κόσμο αυξάνεται με αργό ρυθμό.</i>
<i>Συμπέρασμα</i>	<i>Θα καταπολεμήσουμε την ανισότητα και την κλιματική αλλαγή αν ενδυναμώσουμε τις γυναίκες.</i>

Μονάδες 10

Θέμα Γ

Το ποίημα φέρει τον τίτλο «Κακή εποχή για τη νεολαία». Δικαιολογήστε την επιλογή του τίτλου βασισμένοι / βασισμένες στο περιεχόμενο του ποιήματος. Έπειτα παρουσιάστε ποια άλλα μέσα (εκτός του σχολικού και εξωσχολικού βιβλίου που αναφέρονται στο ποίημα) στρέφουν σήμερα τους νέους σε καπιταλιστικά πρότυπα και με ποιον τρόπο.

Μονάδες 15

Θέμα Δ

Η επικράτηση του μοντέλου της χωρίς όρια ανάπτυξης έχει επιφέρει στην ανθρωπότητα και το περιβάλλον μία σειρά από δυσεπίλυτα προβλήματα (κλιματική αλλαγή, φτώχεια, αλλοτρίωση κτλ). Με ποιους τρόπους πιστεύετε ότι οι νέοι άνθρωποι, όπως εσείς, μπορούν να «πολεμήσουν» το μοντέλο αυτό; Να παρουσιάσετε τις απόψεις σας σε ένα άρθρο 350-400 λέξεων που θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας.

Μονάδες 30